

In welke woorden kan ik wonen?

Preek nav 1 kon 19

Paaskerk Baarn, 22 november 2014

ds Marleen Kool-Mout

Ieder van ons heeft ze, we kunnen er niet van buiten: verhalen, beelden, die voor jou van betekenis zijn. Een melodie of een lied dat je raakt, Ze schieten je soms zomaar te binnen als je je gelukkig voelt, op de fiets, met de wind in je haren, in het bos, of hoog in de bergen... dan merk je ineens dat je fluit of neuriet... Ieder van ons heeft ze, woorden, beelden, liederen, waar je op terugvalt, ze komen soms zomaar bovendrijven, als het je allemaal te veel wordt.

Wat zich genesteld heeft in je ziel, blijkt je te ook te kunnen dragen als je houvast zoekt.

Ik heb dat met een icoon, een beeld van moeder Maria met een ingebakerde Jezus in haar armen, het is van Mantegna. Zag het voor het eerst in Adam, toen ik op kamers ging.

Wat ontheemd in die grote stad, waar ik de weg niet wist, was die afbeelding overal te zien, als aankondiging van een mooie tentoonstelling destijds, "Gebed in schoonheid", in het rijksmuseum.

Dat beeld gaf mij toen troost, de geborgenheid straalt er van af.

En al gauw hing de plaat in mijn studentenkamer... ik kreeg hem ingelijst van mijn ouders bij mijn inauguratie in het studentenhuis waar ik woonde. Via vele andere kamers, hangt hij nu bij ons thuis in Baarn. Als ik zie die twee, dan weet ik dat ik thuis ben ... dan voel ik mij thuis.

Zo doen we dat allemaal, u heeft vast uw eigen beeld, of een lied, een woord, een verhaal. We verzamelen ze gaandeweg ons leven en sommige blijven bij je.

Ze voelen als een jas om je heen. Je kunt er in wonen.

Als een geliefd mens sterft, je vader, je moeder, je kind, of vriend, dan gaan we juist daar naar op zoek. Naar zijn/ haar dierbare beelden.

Met welke woorden, verhalen en beelden leefden zij? Wat was het toch dat ze altijd zei. Wat maakte dat je wist dat je bij haar was. Wat was het dat hij je gaf? Het zijn die draden van verbinding waar we dan naar op zoek gaan... We willen het verzamelen en voor altijd bewaren, stoppen het in een speciale doos, gedachten, herinneringen, beelden, foto's... waar het op vastligt, die oogopslag van hem, die mooie lach van haar... dat liedje of gedicht wat zij altijd bij zich had. Dichterbij die grens van eindigheid, van leven en dood, vertellen we elkaar meer dan anders over die binnenkant. En hoe anders dat er uit ziet, nu die ander er niet meer is. Wie te maken heeft met verlies, weet hoe ontheemd je je kunt voelen, dat in huis zijn, niet meteen thuis zijn betekent. Het ergst is zeggen mensen die hun partner verliezen, thuiskomen in een leeg huis. Je kunt je verhaal niet kwijt. Er is geen weerwoord... In alles, allereerst in jezelf, moet je weer zoeken naar een nieuwe verhouding... maar ook tot de dingen die moeten worden gedaan, tot de mensen, de nieuwe situatie die is ontstaan vraagt veel en in zoveel kom je je gemis tegen. Er zijn momenten dat het je ontheemd voelen, te groot wordt. Dat er teveel gebeurt wat ingrijpt in jouw bestaan en dat het je ontbreekt aan woorden om in te wonen.

Dat is wat we lezen in 1 kon 19. Dat verhaal van Elia. Het was alsof hij net als de kinderen zo net bezig was een huis voor God te bouwen maar steeds haalden de mensen de onderste stenen er onder uit. Alles brak hem onder de handen af. Hij legt zijn hoofd onder een bremstruik.

Hij twijfelt aan alles. Aan God, aan zijn roeping, aan mensen, het is teveel worden. Elia legt zijn hoofd neer. Kwetsbaar is hij, hij heeft een grens bereikt. Het hoeft niet meer. Elia zit daar als ieder die zich na een groot verlies, ontheemd voelt, eenzaam en verdoofd. Er zijn even geen woorden meer over om in te wonen. Hoe ga je dan verder? Mensen doen dat heel verschillend. Ik zie het gebeuren.

'Wij moeten blijven zingen', zeggen twee die weten wat dat is, veel te moeten dragen op hun schouders. Zo brengen wij ons die woorden weer te binnen. En als het ons niet lukt, dan luisteren we even, want er is altijd wel iemand die de volgende regel wel zingen kan.

En soms komt er dan zomaar onverwacht weer een moment dat je voelt dat je gedragen wordt. Dan is er even zo'n engel die je aanraakt, die zegt: kom op, sta op en eet wat... je hebt immers nog een hele weg te gaan. God die zich in het geheim aan je voordoet... die je even aanraakt... als een stille aanwezigheid. Een vriend of buurvrouw die je ophaalt, kom vanavond dan eten we samen. Het maakt dat je weet dat je niet alleen bent, dat je gezien wordt. Het heeft te maken met dat oerverlangen in ons, dat we in een verband leven, dat we doel en richting vinden in ons leven. Bezieling ervaren. Dat we

ons geborgen weten...juist als je veel verloren hebt...die ander van wie je zoveel houdt, en daarmee ook jezelf...en misschien wel God, of als dat woord je niet zoveel meer zegt...die bron Liefde. Maria de Groot schreef over die zoektocht naar God, naar de Liefde, een gedicht wat ik zo mooi vind, dat ik het graag met jullie deel.

Ik zocht te vinden waar de Godheid woonde
Ik zocht te vinden waar de godheid woonde.
Het was niet ver, maar zeer verborgen.
Zij liet mij binnen om bijeen te blijven.
Zij toonde mij beschroomd haar drie gewaden.

Het eerste was van rode jaracande,
een mantel om in weer en wind te dragen.
Het tweede leek een kleed van duivenveren,
pastel van tint en blauw als stromend water.

Het laatste goed dat de godheid omhulde
scheen mij van blanke wol, volmaakt geweven.
En zij beaamde het en liet mij voelen
hoe zacht dit derde kleed was, zonder naden.

Toen legde zij haar mantel om mijn schouders
en liet mij gaan vanwaar ik was gekomen.
Sindsdien ben ik in haar gewaad geborgen
en bloei ik als de rode jacarande.

Maria de Groot, "Psalmen van een vrouw"

Die stille aanwezigheid is nooit ver. Maar kan door alles wat er is gebeurd in je leven zeer verborgen raken. Bedekt. Je weet niet waar je haar op het spoor kunt komen, God, liefde, geborgenheid. Maar dan, dicht Maria, laat ze jou wel binnen, om 'bijeen te blijven'. Je zult niet uiteen vallen al voel je je nog zo verscheurd, "Zij liet mij binnen om bijeen te blijven". Dit hoor ik haar zeggen, als het mij te veel is geworden, als ik het niet meer zie, als God voor mij verborgen, onvindbaar is, dan ben ik dat niet voor God. 'Ik houdt jou bijeen', zegt de Eeuwige 'Jij bent bekleed...met een mantel van liefde...' Zo legt zij, God, een zachte mantel om onze schouders. En daarbinnen is ruimte voor ons hele hebben en houden, onze losse eindjes, onze pijn. Ons verlangen en onze hoop, het wordt omarmd. In die omarming is ruimte voor wat goed is, voor wat anders had gekund. In die omarming mogen wij vrede zoeken met het onomkeerbare. In dat beeld mag je wonen, laat je maar bekleden, de mantel van rode jacarande, die zal je ruimte geven om te groeien en te bloeien die van duivenveren, een duif is het symbool voor vrede, die zal je helpen om vrede te vinden in en met de weg die je moet gaan en die van blanke wol, die je naadloos past, volmaakt geweven is, die vertelt je dat jij een mens bent waar op wordt gepast. Zo tekent de Schrift een beeld van de Eeuwige, als die herder die op zoek gaat naar dat ene kleine verdwaalde schaap. God als een mantel van liefde om ons heen, binnen die geborgen ruimte zijn wij. En niets, dood nog leven, engelen nog machten noch krachten, heden nog toekomst, hoogte noch diepte of wat er ook maar in de schepping is, ons zal kunnen scheiden van die liefde van God die zichtbaar is geworden in Jezus Christus zegt Paulus in de Romeinenbrief. Wie hier zijn om een geliefde te gedenken, herkent dat misschien, Je was elkaar zo nabij, en met de dood van die ene, moet je gescheiden verder. En je kunt je soms belemmerd voelen om je leven weer op te pakken, misschien doordat je je schuldig voelt, of bang bent dat daarmee de afstand tussen jou en de ander steeds groter wordt. Dan is het goed om je te realiseren dat het een en dezelfde grond is die beiden draagt, de gestorvene en de levende. Zegt Paulus niet dat dood noch leven ons kunnen scheiden van de liefde Gods. Dat is het huis waarin wij samen met allen die ons zijn voorgedaan, zijn en blijven. Deze ruimte van liefde die trouw houdt, is het dan ook die ons samen houdt, hoe onze weg ook verder gaat. Dat gedenken en vieren wij vandaag in deze dienst van gedenken. Dat dit beeld van vertrouwen onderdak mag geven, kracht en bestemming aan wie dat zoekt. Amen.